

Nr 171.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående viss ändring av bestämmelserna rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande; given Stockholms slott den 1 mars 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

J. B. Johansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, BORELL, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Johansson anför:

Fiskerilånefonden inrättades efter beslut av 1891 års riksdag. Gällande bestämmelser för lån från fonden återfinnas i kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) angående ändrade bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande med däri genom kungörelserna nr 151/1916, 359/1921 och 130/1928 vidtagna ändringar.

Lån från fonden beviljas hushållningssällskap och landsting för utlämnande av låneunderstöd med belopp av högst 25,000 kronor för anskaffande av fiskebåtar, motorer för sådana båtar, fiskredskap eller för fisktransport avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre inrättningar eller för an-

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 140 häft. (Nr 171.)

läggande av fiskdammar eller smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter. Låneunderstöden utlämnas inom Göteborgs och Bohus län av länsstyrelsen i Göteborg och inom rikets övriga län av lantbruksstyrelsen. Kungl. Maj:t fastställer årligen det belopp, varöver vardera av nämnda myndigheter äger förfoga för beviljande av lån.

Av lantbruksstyrelsen och länsstyrelsen i Göteborg beviljade lån äro räntefria under första låneåret, varefter de löpa med 3,6 procent årlig ränta.

Fonden förvaltas av statskontoret, som äger att till vederbörande hushållningssällskap eller landsting utbetala beviljat lån emot hushållningssällskaps eller landstingets förskrivning därå.

Kungl. Maj:t ställer årligen visst belopp till förfogande för ändamålet.

Intill den 1 juli 1928 gällde, att från fonden beviljade lån skulle återbetalas inom högst tio år med lika kapitalbelopp varje år jämte upplupen ränta. I två vid 1928 års riksdag väckta likalydande *motioner* (I:114 och II:125) framhölls emellertid, att på grund av nämnda bestämmelse låneunderstöden icke kunnat utnyttjas så tillfredsställande som önskligt varit, i det att bestämmelsen ansetts förhindra ett från fiskarebefolkningen i Göteborgs och Bohus län uttalat önskemål, att årsamorteringen å lånen, som hittills skett i en post den 15 februari, måtte i stället få fullgöras i två poster årligen med hälften den 15 februari och andra hälften den 15 oktober. Genom en sådan anordning skulle nämligen maximitiden av 10 år för lånens inbetalning komma att överskridas beträffande alla tioårslånen, vilka voro de mest förekommande. Det hade ifrågasatts, att uppdelningen av årsamorteringen i två poster skulle kunna verkställas, utan att återbetalningstiden överskredes, om den första halvårsamorteringen fullgjordes samma år som lånet utlämnades. En sådan förskottsamortering skulle givetvis bereda de låntagande stor olägenhet, då de i de allra flesta fall vore i behov av att disponera lånet i dess helhet under första året. Motionärerna föreslogo fördenskull, att från fonden utlämnat lån skulle få innehavas ett år utan att behöva amorteras, varefter återbetalningen skulle ske inom högst 10 år med lika kapitalbelopp.

Jordbruksutskottet anförde i utlåtande (nr 9) över motionerna följande.

För ett flertal av de lån, som utlämnades från under statskontorets förvaltning stående fonder, gällde att, sedan lån innehafts under ett (två) år från lyftningsdagen, lika delar av det ursprungliga lånebeloppet skulle vid utgången av ett vart av därpå följande visst antal år återbetalas jämte upplupen ränta. Andra lån vore amorteringsfria under visst antal år, varefter en annuitet av viss procent skulle erläggas å det ursprungliga beloppet. Då det knappast torde förefinnas anledning att i fråga om återbetalningsskyldighet strängare bestämmelser borde gälla rörande lån ur fiskerilånefonden än de, som i allmänhet tillämpades beträffande lån från andra under statskontorets förvaltning stående fonder, syntes det utskottet, att jämväl för nu ifrågavarande lån borde medgivas amorteringsfrihet under viss tid. Utskottet ville härvid erinra, att för lån från allmänna nyodlingsfonden gällde före år 1922 liknande bestämmelser om återbetalningsskyldighet som för lån från fiskerilånefonden, men i syfte att göra lånen förmånligare medgavs

av riksdagen, att lån utlämnade från fonden efter år 1921 skulle innehavas amorteringsfritt under två år från lyftningsdagen.

Därest det nu borde medgivas, att lån ur fiskerilånefonden finge innehavas amorteringsfritt under ett år, kunde det emellertid ifrågasättas, huruvida lånen icke desto mindre borde inbetalas inom tio år från lyftningsdagen, särskilt som för huvudparten av lånen redan nu i allmänhet stadgades återbetalningsskyldighet inom färre antal år. Enligt vad utskottet inhämtat, hade emellertid amorteringstid under tio år endast föreskrivits beträffande större lån, och med hänsyn härtill och då det blivit vitsordat, att ett behov av lättnader i fråga om lånevillkoren föreläge, hade utskottet ej funnit anledning föreslå en inskränkning i det antal år, under vilka återbetalning skulle verkställas.

Såsom framginge av det anförda hade utskottet ansett sig böra tillstyrka motionärernas förslag till ändring av bestämmelserna för utlämnande av lån från ifrågavarande fond. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa den dag, från och med vilken ändrade bestämmelser rörande lån från fonden skulle bli gällande.

Under återopande av det anförda hemställde utskottet, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av grunderna för lån från fonden för fiskerinäringens befrämjande, att lån måtte innehavas amorteringsfritt ett år från lyftningsdagen samt återbetalas inom högst tio år därefter med lika kapitalbelopp varje år jämte upplupen ränta.

Vad utskottet sålunda hemställt vann riksdagens bifall (skr. nr 60), var efter den 24 maj 1928 av Kungl. Maj:t utfärdades kungörelse (nr 130) om ändring i överensstämmelse med riksdagens beslut av bestämmelserna rörande fiskerilånefonden. Kungörelsen trädde i kraft den 1 juli 1928.

I skrivelse den 9 januari 1929 har Göteborgs och Bohus läns landstings förvaltningsutskott framhållit, att statskontoret ansett sig förhindrat att tillämpa de nya föreskrifterna på lån, som vore beviljade före den 1 juli 1928. En sådan tolkning skulle för flera år framåt till stor del förtaga de förmåner, som avsetts med ändringen. Först om 10 år skulle denna bli helt genomförd, och under tiden skulle en del lån få amorteras i två omgångar årligen och andra allenast en gång. Förvaltningsutskottet har fördenskull hemställt, att de i kungörelsen nr 130/1928 meddelade bestämmelserna måtte få tillämpas jämväl å tidigare än den 1 juli 1928 beviljade lån.

Häröver hava infordrade utlåtanden avgivits den 16 januari 1929 av statskontoret och den 30 i samma månad av lantbruksstyrelsen.

Statskontoret anför i huvudsak följande.

Det syntes statskontoret ej vara något att erinra mot att innehavare av lån, som lyftats före den 1 juli 1928, komme i åtnjutande av de genom kungörelsen den 24 maj 1928 (nr 130) medgivna lindringarna i den mån så kunde ske utan rubbning av redan verkställda likvider, eller alltså på sådant sätt, att med hädanefter till betalning förfallande amorteringar måtte anstå ett år. Då i 1928 års riksdags öförmälda beslut ej gjorts något undantag för de lån, som lyfts före sagda kungörelsens ikraftträdande, samt det enligt riksdagens beslut ankomme på Kungl. Maj:t att fastställa den dag, från och med vilken de ändrade bestämmelserna skulle bli gällande, syntes hinder ej böra möta för Kungl. Maj:t att föreskriva, att de nya be-

stämmelserna skulle på ovan angivet sätt vinna tillämpning å de lån, som lyftats före den 1 juli 1928.

Lantbruksstyrelsen yttrar sig sålunda:

Det hade varit ett önskemål bland fiskarena inom Göteborgs och Bohus län att få möjlighet att erlægga årsamorteringarna å lån ur fonden för fiskerinäringens befrämjande halvårsvis. För att möjliggöra detta utan att inskränka på amorteringstiden hade i enlighet med 1928 års riksdags beslut utfärdats kungörelsen i ämnet den 24 maj 1928 (nr 130), vilken trädde i kraft den 1 juli 1928.

Emellertid ville det synas, som om ett bifall utan vidare till förvaltningsutskottets förevarande framställning med hänsyn till sagda kungörelses ordalydelse icke komme att medföra någon lindring i de för lånen i fråga nu gällande amorteringsvillkoren. Enligt ordalydelsen i kungörelsen och enligt riksdagens beslut vore det nämligen under första låneåret, som lån finge innehavas amorteringsfritt.

Emellertid hade lantbruksstyrelsen under hand inhämtat, att förvaltningsutskottet önskade en förskjutning i amorteringen å de lån, som utlämnats före den 1 juli 1928 på det sättet att, då nästa amortering skulle göras, endast hälften därav skulle behöva erläggas och andra hälften ett halvt år senare. På samma sätt skulle förfaras med de följande amorteringarna. Hela den önskade ändringen skulle således endast bestå däri, att inbetalningen av hälften av varje återstående amortering skulle förskjutas ett halvt år framåt.

Under de tryckta tider, som vore rådande för fiskarena, vore det synnerligen behöfligt, att den av landstingets förvaltningsutskott begärda ändringen uti amorteringsvillkoren för ifrågavarande fiskerilån kunde medgivas. Den ekonomiska uppoffring, som därigenom skulle åsamkas statsverket, bleve obetydlig, men för låntagarna skulle det bliva en betydande fördel att få amortera lånen halvårsvis. Det ifrågasatta medgivandet syntes dock böra bliva generellt och gälla alla lån ur fonden ifråga och icke endast de inom Göteborgs och Bohus län utlämnade lånen.

Lantbruksstyrelsen hemställde fördenskull, att möjlighet måtte beredas mottagare av lån att beträffande sådant lån, som utlämnats före den 1 juli 1928, erhålla ett halvt års uppskov med inbetalning av hälften utav var och en av de återstående årsamorteringarna.

*Departements-
chefen.*

Genom omförmälda i kungörelsen nr 130/1928 meddelade föreskrift att från fonden i fråga beviljat lån må innehavas amorteringsfritt under ett år från lyftningsdagen, varefter detsamma skall återbetalas inom högst tio år med lika kapitalbelopp varje år jämte upplupen ränta, har beretts möjlighet för de låntagare, vilka efter den 1 juli 1928 erhålla lån från fonden, att erlægga amorteringarna halvårsvis med bibehållande av amorteringstiden vid 10 år. Nu ifrågasättes beredandet av enahanda förmån jämväl åt de låntagare, vilka före nämnda dag beviljats lån från fonden. I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag lämpligt och med billighet överensstämmande, att detta önskemål vinner tillmötesgående. Härtill synes emellertid tarvas riksdagens medgivande.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta, att tiden för återbetalning av före den 1 juli 1928 från fonden för fiskeri-

näringsens befrämjande beviljade lån må utsträckas utöver 10 år, i den mån sådant erfordras för att fastställda amorteringar må kunna uppdelas att erläggas halvårsvis med hälften varje gång.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.
